

ТРИБУНА ДОКТОРАНТА, АСПІРАНТА І ЗДОБУВАЧА

УДК 343.36

ПРОБЛЕМИ РОЗСЛІДУВАННЯ ПОСТАНОВЛЕННЯ СУДДЕЮ ЗАВІДОМО НЕПРАВОСУДНОГО ВИРОКУ, РІШЕННЯ, УХВАЛИ АБО ПОСТАНОВИ

М. В. Шепітько, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, докторант НДІ вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України

Постановка проблеми. Постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови за ст. 375 Кримінального кодексу України є злочином середньої тяжкості. Особа, що його вчинила, карається обмеженням волі на строк до п'яти років, або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років. Наявність таких обтяжуючих обставин (ознак), як спричинення тяжких наслідків, корисливий мотив або інші особисті інтереси судді (суддів), може перетворити цей злочин на тяжкий. У такому випадку особа, яка його вчинила, карається позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років.

Постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови є злочином проти правосуддя (розд. XVIII КК України). У різних країнах світу так само передбачається відповідальність за подібні діяння, оскільки вони включені до «злочинів проти правосуддя» або «злочинів проти відправлення правосуддя». Так, незаконний, неповний та несправедливий судовий розгляд передбачений у ст. 288 Кримінального кодексу Республіки Словенія, викладення незаконного вироку або

рішення – у ст. 291 Кримінального кодексу Латвії, завідоме створення незаконного рішення суддею – у § 311 Карного кодексу Естонії, викладення несправедливого вироку, рішення, висновку або постанови – у ст. 231 Кримінального кодексу Республіки Узбекистан, нечесне винесення рішення – у ст. 315 Кримінального кодексу Республіки Албанія, винесення вироку, рішення, постанови або ухвали проти права – у ст. 307 Кримінального кодексу Республіки Молдова, постановлення завідомо неправосудного вироку, рішення суду або іншого судового акту – у ст. 352 Кримінального кодексу Республіки Вірменія. Схожий за змістом злочин закріплений також й у Карному кодексі Іспанії (ст. 446). У Кримінальному уложенні Німеччини викривлення напрямку здійснення правосуддя передбачено в розділі «Правопорушення, вчинені в публічній сфері».

У кримінальному законодавстві різних країн указано на різну тяжкість цього злочину. Якщо порівняти покарання, що можуть бути призначені судом за постановлення суддею завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови, то в цих кодексах указуються різні строки позбавлення волі, що можуть бути призначені винному, – від одного до десяти років позбавлення волі.

В Україні проблема притягнення судді (суддів) за постановлення завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови (ст. 375 КК України) стала актуальною після початку Євромайдану (2013–2014 рр.) та Революції Гідності (2014), коли особи, які брали активну участь у цих подіях, були засуджені за вчинення різних проступків. На теперішній час відповідно до Реєстру проваджень про злочини під час Революції Гідності та результатів розслідування, що проводяться Генеральною прокуратурою України, відомо лише про дві кримінальні справи за ознаками вчинення злочину, передбаченого ст. 375 КК України. Вони продовжують слухатися в суді за фактами постановлення завідомо неправосудних ухвал щодо обрання учасникам мирних акцій протестів найсуворішого запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. Відповідно до Єдиного державного реєстру судових рішень одного суддю [9], який обвинувачувався у постановленні завідомо неправдивої постанови, було виправдано

через допущені процесуальні порушення на стадії досудового розслідування¹.

Двадцять другого вересня 2015 р. дисциплінарна секція Вищої ради юстиції розпочала розгляд по суті семи дисциплінарних справ за висновками Тимчасової спеціальної комісії із перевірки суддів судів загальної юрисдикції. Стосовно п'яти суддів секція підтвердила висновки Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України про порушення присяги судді [11]. Це також може свідчити про наявність ознак злочинів проти правосуддя в діяльності суддів. Саме тому кримінально-правове, кримінально-процесуальне та криміналістичне дослідження постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови залишається актуальним та потребує теоретичного обґрунтування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Певну увагу вирішенню проблеми притягнення судді до кримінальної відповідальності за постановлення завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови приділяли В. І. Тютюгін, О. В. Капліна, І. А. Тітко, П. П. Андрушко, М. А. Погорецький та інші.

Метою статті є виявлення кримінально-правових, кримінально-процесуальних та криміналістичних проблем розслідування постановлення суддею завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови, а також шляхів вирішення таких проблем.

Виклад основного матеріалу. За статистичними даними Генеральної прокуратури України, за ст. 375 КК України («Постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови») було розпочато кримінальних проваджень у 2013 р. – 4; 2014 р. – 4; 2015 р. – 16; 2016 р. – 8 [7]. За даними Єдиного реєстру судових рішень, у період із 2012 по 2017 рр. за ст. 375 КК України було винесено 12 вироків (11 – обвинувальних, 1 – виправдувальний) [8].

Наявність кримінальних проваджень щодо досудового розслідування та судового розгляду постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови вказують на необхідність теоретичного обґрунтування діяльності

---

¹ Див.: Архів Святошинського районного суду м. Києва, справа №759/15166/15-к.

слідчих, прокурорів та суддів у цій діяльності. Для цього є необхідним звернення до кримінально-правових та кримінально-процесуальних джерел. На таку необхідність почали звертати увагу фахівці з кримінального права та кримінального процесу [6].

Слід звернути увагу на об'єктивні ознаки постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови. У цьому разі мова йде про таку діяльність судді, яка пов'язана із: а) складанням судового акта (вироку, рішення, ухвали або постанови); б) його підписанням суддею (суддями); в) проголошенням (доведенням його змісту до відома учасникам провадження) [5]. Тому саме з проголошенням судового акта пов'язується момент закінчення цього злочину. Це є важливим, оскільки за такого підходу відсутня потреба у скасуванні рішення в апеляційній або касаційній інстанції.

Вирок, рішення, ухвала або постанова, що складається, підписується та проголошується суддею (суддями), є судовими актами. Відповідно до статей 8 та 21 Кримінального процесуального кодексу України кожному гарантується право на справедливий розгляд та вирішення справи в розумні строки незалежним і неупередженим судом, створеним на підставі закону. Кримінальне провадження здійснюється з додержанням принципу верховенства права, відповідно до якого людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Законність у КПК України (ст. 9) розкривається через те, що під час кримінального провадження суд, слідчий суддя, прокурор, керівник органу досудового розслідування, слідчий, інші службові особи органів державної влади зобов'язані неухильно додержуватися вимог Конституції України, цього Кодексу, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, вимог інших актів законодавства. Подібні вказівки щодо необхідності додержання принципів верховенства права та законності наявні й в інших процесуальних кодексах та законах.

Конвенція Ради Європи про захист прав і основоположних свобод також містить ст. 6 (право на справедливий суд) та ст. 7 (ніякого покарання без закону). Зміст цих норм корелюється з положеннями процесуальних кодексів та законів України. Крім того,

важливими для правозастосувача є практика Європейського суду з прав людини, оскільки суди в Україні застосовують при розгляді справ Конвенцію та практику Суду як джерело права (Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» 2006 р.).

Для притягнення суддів до кримінальної відповідальності за постановлення судового рішення необхідно, щоб ці акти мали ознаку «неправосудності». Це означає, що судді будуть притягатися до кримінальної відповідальності за ст. 375 КК України, якщо судові рішення не буде відповідати принципам верховенства права та законності. Таким чином, неправосудним судовим рішенням може бути не тільки те, яке є несправедливим, а ще й те, що виноситься з порушенням закону, тобто поза процедур, передбачених законом.

Важливою для кримінально-правового аналізу цього злочину є обстановка постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови. Відповідно до Конституції України правосуддя в Україні здійснюють виключно суди (ст. 124), а суд ухвалює рішення іменем України (ст. 129¹). Таким чином, судові органи, які представляють державу, можуть ухвалювати рішення від імені України. Аналіз ознак злочину, закріпленого в ст. 375 КК України, вказує на те, що він може бути вчинений лише в результаті прийняття судових актів суддями під час здійснення ними повноважень в усіх формах судочинства – кримінальному, цивільному, адміністративному, господарському та конституційному.

У Кримінальному процесуальному кодексі України передбачається 37 розділ, в якому врегульовано питання кримінального провадження щодо окремої категорії осіб. У такому разі мова йде про суддів та суддів Конституційного Суду України. У цих ситуаціях судді або судді Конституційного Суду України письмове повідомлення про підозру здійснюється Генеральним прокурором або його заступником (ст. 481 КПК України). Затримання судді чи утримання його під вартою чи арештом здійснюється за згодою Вищої ради правосуддя. Без згоди Вищої ради правосуддя суддю не може бути затримано або утримувано під вартою чи арештом до винесення обвинувального вироку судом, за винятком затримання судді під час

або відразу ж після вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину. Суддя, затриманий за підозрою у вчиненні діяння, за яке встановлена кримінальна відповідальність, повинен бути негайно звільнений після з'ясування його особи, за винятком: 1) якщо Вищою радою правосуддя надано згоду на затримання судді у зв'язку з таким діянням; 2) затримання судді під час або відразу ж після вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, якщо таке затримання є необхідним для попередження вчинення злочину, відвернення чи попередження наслідків злочину або забезпечення збереження доказів цього злочину. Суддя має бути негайно звільнений, якщо мета такого затримання (попередження вчинення злочину, відвернення чи попередження наслідків злочину або забезпечення збереження доказів цього злочину) досягнута (ст. 482 КПК України).

Наявність спеціальних процедур щодо пред'явлення підозри судді та судді Конституційного Суду України, їх затримання або обрання запобіжного заходу вказує на порушення принципу рівності перед законом і судом. Це порушення принципу рівності є наслідком специфічного статусу судді, наявності складної процедури призначення на цю посаду, а також наявності суддівської недоторканності. Поняття суддівської недоторканності розкривається в Законі України «Про судоустрій і статус суддів», в якому вказується, що суддю не може бути притягнуто до відповідальності за ухвалене ним судові рішення, за винятком вчинення злочину або дисциплінарного проступку (ст. 49). Суддя, затриманий за підозрою у вчиненні діяння, за яке встановлена кримінальна чи адміністративна відповідальність, повинен бути негайно звільнений після з'ясування його особи, за винятком: 1) якщо Вищою радою правосуддя надано згоду на затримання судді у зв'язку з таким діянням; 2) затримання судді під час або відразу ж після вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, якщо таке затримання є необхідним для попередження вчинення злочину, відвернення чи попередження наслідків злочину або забезпечення збереження доказів цього злочину. Суддя не може бути підданий приводу чи примусово доставлений до будь-якого органу чи установи, крім суду, за винятком зазначених вище випадків. Судді може бути повідомлено про підозру у вчиненні кримінального правопорушення лише Генеральним прокурором або

його заступником. Суддя може бути тимчасово відсторонений від здійснення правосуддя на строк не більше двох місяців у зв'язку з притягненням до кримінальної відповідальності на підставі вмотивованого клопотання Генерального прокурора або його заступника в порядку, встановленому законом. Рішення про тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя ухвалюється Вищою радою правосуддя.

Аналіз положення законодавства щодо притягнення судді (суддів) до кримінальної відповідальності вказує на наявність специфічних процедур при проведенні розслідування злочинів, які ними вчиняються. Такі особливі процедури, передбачені Кримінальним процесуальним кодексом України, вказують на нерівність суддів, які підозрюються у вчиненні злочині, з іншими підозрюваними. При цьому необхідно вказати на те, що така необхідність викликана подоланням суддівської недоторканності та імунітету, що диктується статусом суддів і дозволяє бути незалежними при винесенні рішень.

Для з'ясування особливостей розслідування постановленням суддею завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови необхідно встановити те, слідчий якого органу повинен його проводити. За КПК України слідчі органів Державного бюро розслідувань здійснюють досудове розслідування злочинів, учинених суддею, крім випадків, коли досудове розслідування цих злочинів віднесено до підслідності Національного антикорупційного бюро України (ст. 216). Незважаючи на те, що Закон України «Про Державне бюро розслідувань» є чинним, сам орган кримінальної юстиції – Державне бюро розслідувань є ще нествореним. Тому застосовується загальне положення, яке свідчить про те, що слідчі органів Національної поліції здійснюють досудове розслідування кримінальних правопорушень, передбачених законом України про кримінальну відповідальність, крім тих, які віднесені до підслідності інших органів досудового розслідування. На нашу думку, такий підхід не може бути застосовано щодо процедури розслідування постановлення завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови. Адже ця категорія справ є досить складною через проведення слідчих дій стосовно судді та в ситуації необхідності проведення обшуків і виїмки документів із документообігу

суду, проведення допитів осіб, які здебільшого мають юридичну освіту. У час, коли проводиться суттєва реформа та оновлення органів Національної поліції, можна сказати, що проведення розслідування органами Національної поліції стосовно суддів, які підозрюються в постановленні завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови, не є правильним, оскільки можливості проведення ефективних слідчих дій слідчими Національної поліції у період істотних змін є звуженими. На це впливає також і те, що процесуальне керівництво досудового розслідування здійснює прокурор (ст. 36 КПК України). У цьому разі слідчий органів Національної поліції знаходиться в ситуації, коли він позбавлений ініціативності під час досудового розслідування, оскільки керівництво здійснює призначений прокурор. Статус слідчого під час досудового розслідування також викликає певні сумніви, оскільки принцип змагальності сторін відніс його до сторони обвинувачення, що звужує його можливості щодо винесення рішень не лише стосовно обвинувачення, а й стосовно виправдання особи, яка підозрюється на стадії досудового розслідування.

Наявність 12 вироків, винесених щодо осіб, які обвинувачувалися у вчиненні постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови¹, дозволяє вказати на певні проблеми, з якими зіштовхуються слідчі, прокурори та судді в цих справах. Так, діяння, передбачене в ст. 375 КК України, вчинялося вісім разів у цивільному провадженні, чотири рази в адміністративних провадженнях у справах про адміністративні правопорушення, один раз у кримінальному провадженні. Постановленню суддею завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або

¹ Див.: Архів Летичівського районного суду Хмельницької області, справа 1–58/12; Архів Апеляційного суду м. Севастополя, справа № ґ/2790/2/12; Архів Кременчуцького районного суду Полтавської області, справа № 1614/2538/12; Архів Ленінського районного суду м. Миколаєва, справа № 1416/7548/12; Архів Мелітопольського міськрайонного суду Запорізької області, справа № 815/5626/2012; Архів Голосіївського районного суду м. Києва, справа № 752/2780/13-к; Архів Ленінського районного суду м. Миколаєва, справа № 489/9376/13-к; Архів Чигиринського районного суду Черкаської області, справа № 708/752/14-к; Архів Болехівського міського суду Івано-Франківської області, справа № 339/417/14-к; Архів Святошинського районного суду м. Києва, справа № 759/15166/15-к; Архів Печерського районного суду м. Києва, справа № 757/3752/15-к.

постанови без обтяжуючих ознак вчинилося сім разів, з корисливим мотивом – чотири рази, з настанням тяжких наслідків – два рази. Цікаво, що часто цей злочин поєднується з учиненням злочинів у сфері службової діяльності: зловживання владою або службовим становищем (два випадки), перевищення влади або службових повноважень (один випадок), службове підроблення (дев'ять випадків). Також було зафіксовано поєднання цього злочину із шахрайством (один випадок), несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислюваних машин (комп'ютерів) (один випадок), викрадення документів (один випадок).

Єдиний випадок винесення виправдувального вироку стосується подій на Євромайдані, коли працівниками Дорожньої поліції було складено протокол про адміністративне правопорушення щодо активіста Автомайдану, який його не вчиняв. За цими обставинами суддя в результаті судового розгляду виніс завідомо неправосудну постанову. Восьмого квітня 2016 р. Святошинським районним судом м. Києва в результаті судового розгляду справи щодо обвинувачення судді за ч. 2 ст. 375 КК України було винесено виправдувальний вирок через допущені процесуальні порушення під час повідомлення судді про підозру в учиненні цього злочину. Суд дійшов висновку, що таку підозру за чинним законодавством мав здійснювати заступник Генерального прокурора України. Суд визнав суддю невинуватим через те, що це порушення у процедурі повідомлення про підозру призвело до неповного досудового розслідування та порушення процесуального закону. Таким чином, є наявним приклад некомпетентного проведення досудового розслідування та порушень процесуальних норм, що призвело до неможливості проведення повного та всебічного розслідування кримінального провадження та доведення вини судді, що обвинувачувався у постановленні завідомо неправосудної постанови¹.

Розслідування постановлення суддею (судьями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови починається з того, що цей злочин досить важко виявити. На постановлення суддею завідомо неправдивого вироку, рішення, ухвали або

---

¹ Див.: Архів Святошинського районного суду м. Києва, справа №759/15166/15-к.

постанови може вказати статистичні дані Верховного Суду України. Так, місцевими судами було винесено у 2015 р. 1 560 906 рішень, а в 2016 р. – 1 398 717 рішень. При цьому в апеляційному порядку було скасовано і змінено судових рішень місцевих судів у 2015 р. – 54 510 (3,5%), а у 2016 р. – 45 419 (3,2%). У касаційному порядку було скасовано і змінено судових рішень місцевих та апеляційних судів у 2015 р. – 17 642 (1,8%), у 2016 р. – 21 094 (1,5%) [10]. Отже, необхідно констатувати, що судді місцевих та апеляційних судів виносять рішення, які потім скасовуються або змінюються. Це може вказувати на помилки, що допускають судді, або їх умисну діяльність щодо винесення завідомо неправосудних рішень.

Виникає питання щодо можливості виявлення вироків, рішень, ухвал та постанов, які є неправосудними. На нашу думку, виявленням таких рішень може займатися спеціально створений орган, наприклад, Національне антикорупційне бюро України, якщо вчинення такого злочину пов'язане із корисливим або корупційним мотивом. При цьому слід мати на увазі, що цей орган не може підмінювати апеляційні та касаційні суди або перевіряти якість їх перегляду. Такий орган має реагувати на інформацію із джерел мас-медіа або звернень громадян про такі факти.

Розслідування постановлення завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови пов'язане із реконструкцією подій, що мали місце під час судового розгляду. Крім того, слідчі, як правило, опираються на позицію суддів апеляційної та касаційної інстанції у цій справі. Слідчі мають здійснити обшук та виїмку справ та документів, що мають безпосереднє відношення до справи (журнал судового засідання, аудіо- та відеозапис судового засідання, документ, що підтверджує сплату судового збору, тощо). Слідчий повинен допитати всіх учасників судового розгляду та зібрати докази щодо того, як проходив або не проходив судовий процес, чи це відбувалося в робочий час, чи були повідомлені про це сторони та інші учасники провадження, яким чином поведився суддя в процесі, чи мав він ініціативу під час судового розгляду або здійснював лише зважувальну функцію, чи мав він стосунки зі сторонами провадження або іншими зацікавленими особами.

Аналіз справ, у яких судді обвинувачувалися в постановленні завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови, дозволяє констатувати, що слідчий знаходиться в ситуації доказування справжності підпису судді на судових актах та необхідності проведення технічного дослідження документа. Цей висновок базується на тому, що практично в кожній із цих справ залучався експерт для здійснення почеркознавчої експертизи та технічного дослідження документа. Крім того, залежно від суті справи призначалися: судово-медична експертиза, судова будівельно-технічна експертиза, комп'ютерно-технічна експертиза та судово-фоноскопічна експертиза. Таким чином, у кожній із цих справ слідчий намагався поєднати надані показання із результатами проведених судових експертиз.

Цікавим є те, що у 6 з 11 вироків, в яких суддю було визнано винуватим у постановленні завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови, виявлено імітацію або взагалі відсутність судового розгляду як такого, де були встановлені юридичні факти, що взагалі не мали місце. У двох випадках, замість представників сторін, викликалися інші особи, які від їх імені уклали мирові угоди, що затверджувались судовим рішенням. Важливо й те, що в 9 випадках вчинення завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови супроводжувалося службовим підробленням супутніх документів, які мають відношення до документообігу в суді. Таким чином, проявляється обман як спосіб вчинення цього злочину. Для доказування того, що суддя є винуватим у вчиненні постановлення завідомо неправосудного судового акта, важливо встановити, що він знав про те, що виносить вирок, рішення, ухвалу або постанову, які не відповідають дійсності, є такими, що не відповідають принципам верховенства права та законності.

Допит учасників судового розгляду пов'язаний із тим, що суддя, представники сторін, адвокати, прокурори, інші особи, які брали участь у справі, мають юридичну освіту і можуть як допомагати слідству, так і протидіяти йому. Така протидія може відбиватися у формі вказівки на право відмовитися давати показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів, що закріплено в Конституції України (ст. 63).

Слідчий, прокурор, які здійснюють досудове розслідування, та суддя, який здійснює судовий розгляд, у цій справі знаходяться в стані суттєвого психологічного впливу з боку громадськості, колег, які пов'язані зі здійсненням правосуддя, учасників провадження, в якому постановлено завідомо неправосудний вирок, рішення, ухвала або постанова. Суттєвим ускладненням є те, що притягнення судді, що постановив неправосудний вирок, рішення, ухвалу або постанову, має відбуватися у формі досудового розслідування, а потім судового розгляду, тобто у тій самій обстановці, в якій було допущено винесення неправосудного судового акта.

Важливим для проведення слідчих дій є те, що вони проводяться у формі досудового розслідування. Зібрані матеріали та обвинувальний акт має бути переданий у суд. Такі справи має слухати досвідчений суддя, оскільки на нього відбувається психологічний вплив з боку підсудного, який також виконував функції судді, а зараз обвинувачується у постановленні завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови.

Висновок. Дослідження проблем розслідування постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови дозволило виявити певні кримінально-правові та процесуальні проблеми. Порівняльний аналіз кримінального законодавства окремих країн указав на неоднаковість закріплення цього злочину, що має різні назви. Звичайно, це також впливає і на різний зміст цих злочинів та їх віднесення до злочинів проти правосуддя, проти відправлення правосуддя або службових злочинів.

Дослідження кримінальних процесуальних проблем розслідування постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови вказало на те, що до суддів внаслідок наявності у них суддівської недоторканності та імунітету застосовується спеціальна процедура пред'явлення про підозру, затримання чи утримання під вартою. Разом із цим прогалиною є те, що у Кримінальному процесуальному кодексі відсутні вказівки щодо того, слідчим якого органу має здійснюватися розслідування цього злочину. Так само не закріплено, що цей слідчий має бути досвідченим та таким, що має значний досвід розслідування, оскільки під час розслідування цього злочину є високою ймовірність

здійснення незаконного впливу з боку колег. Такий висновок пов'язаний із тим, що обстановка вчинення постановлення суддею завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови є спорідненою з процедурами, передбаченими Кримінальним процесуальним кодексом щодо розслідування цієї справи та розгляду її в суді. Дослідження конкретних кримінальних справ дозволило вказати на складнощі, з якими може зіштовхнутися слідчий, прокурор при розслідуванні цього злочину, та суддя під час розгляду такої справи в суді.

Перелік літератури

1. Андрушко П. П. Деякі проблемні питання кримінально-правової кваліфікації постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного рішення в кримінального провадження. *Суд. практика і проблеми вдосконалення законодавства*. 2014. № 8 (168). С. 35–46.
2. Злочини проти правосуддя. *Рішення Верховного Суду України*. 2015. № 1 (30). С. 92–98.
3. Погорецький М. А. Притягнення суддів до кримінальної відповідальності за ст. 375 КК України: проблеми питання матеріального та процесуального права. *Вісн. кримін. судочинства*. 2015. № 2/2015. С. 223–234.
4. Постановлення суддею завідомо неправосудного рішення. *Суд. практика*. 2015. 27 серп. (№ 7–8 (111–112)). С. 26–27.
5. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. / за ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. Харків: Право. 2013. Т. 2. С. 851.
6. Тютюгін В. І., Капліна О. В., Тітко І. А. Постановлення суддею завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови: окремі аспекти застосування ст. 375 Кримінального кодексу України. *Вісн. Верхов. Суду України*. 2012. № 2 (138). С. 42–48.
7. Статистична інформація Генеральної Прокуратури України. URL: <http://www.gp.gov.ua/ua/statinfo.html> (дата звернення: 21.08.2017).
8. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua> (дата звернення: 21.08.2017).
9. Реєстр проваджень про злочини, пов'язані із перешкоджанням проведеному мирних акцій протесту, які відбувалися в Києві та інших містах України в період з листопада 2013 – лютого 2014 року. URL: <http://rrg.gp.gov.ua/stan-sudovogo-rozglyadu/peresliduvannya-za-uchast-v-aktsiyah-protestu/> (дата звернення: 21.08.2017).

10. Статистичні дані Верховного Суду України. URL: [http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/FAFD37716AD40E D9C22580E400382EF6](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/FAFD37716AD40E D9C22580E400382EF6) (дата звернення: 21.08.2017).

11. Офіційний сайт Вищої ради правосуддя. URL: <http://www.vru.gov.ua/news/1063> (дата звернення: 11.09.2017).

Транслітерація переліку літератури

1. Andrushko, P. (2014). Deyaki problemni pytannia kryminalno-pravovoi kvalifikatsii postanovlennia suddeiu (suddiamy) zavidomo nepravosudnogo rishennia v kryminalnogo provadgennia. *Sudova praktyka i problemy vdoskonalennia zakonodavstva – Court practice and problems of legislation perfection*, 8 (168), 2014, 35–46 [in Ukrainian].

2. Zlochyny proty pravosuddia (2015). *Rishennia Verkhovnogo Sudu Ukrayiny – Decisions of Supreme Court of Ukraine*, 1 (30), 92–98 [in Ukrainian].

3. Pogoretskiy, M. (2015). Prytiagnennya suddiv do kryminalnoyi vidpovidalnosti za st. 375 KK Ukrayiny: problemni pytannia materialnogo ta protsessualnogo prava. *Visnyk kryminalnogo sudochynstva – Bulletin of Criminal Justice*, 2, 223–234 [in Ukrainian].

4. Postanovlennia suddeiu zavidomo nepravosudnogo rishennia. *Sudova praktyka – Court practice*, 7–8 (111-112). 27 August 2015. 26–27 [in Ukrainian].

5. Kryminalnyi kodeks Ukrayiny. Naukovo-praktychnyi komentar: u 2 tomakh. V. Ya. Tatsiy, V. I. Borisov, V. I. Tiutiugin (ed.). (2013) Kharkiv: Pravo, Vol. 2 [in Ukrainian].

6. Tiutiugin V., Kaplina O., Titko I. (2012) Postanovlennia suddeiu zavidomo nepravosudnogo vyroku, rishennia, ukhvaly abo postanovy: okremi aspekty zastosuvannia st. 375 Kryminalnogo kodeksu. *Visnyk Verkhovnogo Sudu Ukrayiny – Bulletin of Supreme Court of Ukraine*, 2 (138), 42–48 [in Ukrainian].

7. Statystychna informatsiya Generalnoyi Prokuratury Ukrayiny. URL: <http://www.gp.gov.ua/ua/statinfo.html> [in Ukrainian].

8. Yedynyi derzhavnyi reyestr sudovykh rishen. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua> [in Ukrainian].

9. Reyestr provadzen pro zlochyny, povyazani iz pereshkodzhannam provedenniu myrnykh aktsiy protestu, yaki vidbuvalysya u Kyievi ta inshykh mistakh Ukrainy v period z lystopada 2013 – liutogo 2014 roku. URL: <http://rrg.gp.gov.ua/stan-sudovogo-rozgljadu/peresliduvannya-za-uchast-v-aktsiyah-protestu/> [in Ukrainian].

10. Statystychni dani Verkhovnoho Sudu Ukrayiny. URL: [http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/FAFD37716AD40ED9C22580E400382EF6](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/FAFD37716AD40ED9C22580E400382EF6) [in Ukrainian].

11. Oficiynyi sait Vyschoi rady pravosuddya. URL: <http://www.vru.gov.ua/news/1063> [in Ukrainian].

Шепітько М. В. Проблеми розслідування постановлення суддею завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови

Стаття присвячена аналізу проблем розслідування постановлення суддею завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови в Україні. Автор порівнює завідомо неправосудний вирок, рішення, ухвалу або постанову з аналогічними злочинами у кримінальному законодавстві інших держав. Автор також продемонстрував аналіз ситуації щодо вчинених злочинів за цією категорією справ і надав результати прокурорської, слідчої та судової діяльності щодо них.

Аналіз практики дозволив виокремити проблеми кримінально-правового, кримінально-процесуального та криміналістичного характеру, що можуть перерости або вже переросли в помилки в прокурорській, слідчій та судовій діяльності в Україні. Також автором було поставлено завдання щодо виокремлення способів постановлення суддею завідомо неправосудного вироку, рішення, постанови чи ухвали в Україні. Це дало можливість вказати на складності, з якими може зітхнутися слідчий, прокурор при розслідуванні такого злочину, а також суддя в ході розгляду такої справи в суді.

Ключові слова: злочин проти правосуддя, розслідування злочину проти правосуддя, постановлення суддею завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови.

Шепітько М. В. Проблемы расследования постановления судьей заведомо неправосудного приговора, решения, определения или постановления

Статья посвящена анализу проблем расследования постановления судьей заведомо неправосудного приговора, решения, постановления или определения в Украине. Автор сравнивает заведомо неправосудный приговор, решение, постановление или определение с аналогичными преступлениями в уголовном законодательстве других государств. Автор также продемонстрировал анализ ситуации по совершенным преступлениям по данной категории дел и представил результаты прокурорской, следственной и судебной деятельности в их отношении.

Анализ практик позволил вычлнить проблемы уголовно-правового, уголовно-процесуального и криминалистического характера, которые могут перерасти или уже переросли в ошибки в прокурорской, следственной и судебной деятельности в Украине. Также автором была поставлена задача вычленения способов постановления судьей заведомо неправосудного приговора, решения, постановления или определения в Украине. Это дало возможность указать на сложности,

с которыми может столкнуться следователь, прокурор при расследования данного преступления, а также судья в ходе рассмотрения такого дела в суде.

Ключевые слова: *преступление против правосудия, расследование преступления против правосудия, постановление судьей заведомо неправосудного приговора, решения, постановления или определения.*

Shepitko M. Investigation problems of deliberately unjust verdict, judgment, order or ruling passed by a judge

The article is devoted to analysis of investigation problems of deliberately unjust verdict, judgment, order or ruling passed by a judge in Ukraine. Author is compared a deliberately unjust verdict, judgment, order or ruling with similar offenses in the Criminal and Penal Codes of other states. Author is also demonstrated the analysis of the crime situation and results of prosecutorial and investigative activities regarding this category of cases, as well as the analysis of legal proceedings.

The case-study approach gave a chance to find criminal law, criminal procedure and criminalistic mistakes in the Ukrainian courts activities and elicit a ways of commission of unjust verdict, judgment, order or ruling. Investigations of these criminal cases are brought to verdicts of acquittal or guilty verdicts. This method enabled us to point out typical situations of passing by a judge a deliberately unjust judgment and investigating it.

Key words: *criminal investigation, crime against justice, illegal sentencing, illegal verdict.*

Рекомендовано до опублікування на засіданні сектору кримінально-правових проблем боротьби зі злочинністю НДІ ВПЗ імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України (протокол № 10 від 18.10.2017 р.).